

MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA

4232

Na temelju članka 209. stavka 1. Zakona o sigurnosti prometa na cestama (»Narodne novine«, broj: 67/08.), ministar unutarnjih poslova donosi

PROGRAM VOZAČKOG ISPITA

Program vozačkog ispita sadrži minimalne zahtjeve za vozačke ispite, a obuhvaća sadržaje iz nastavnih predmeta Prometni propisi i sigurnosna pravila, Pružanje prve pomoći osobama ozlijeđenim u prometnoj nesreći i Upravljanje vozilom te kriterije za ocjenjivanje za svaki pojedini nastavni predmet.

Za dobivanje vozačke dozvole potrebno je ispuniti minimalne zahtjeve propisane Zakonom o sigurnosti prometa na cestama (u daljnjem tekstu: Zakon) i položiti vozački ispit – svladati propisane sadržaje vozačkog ispita čime će kandidati za vozača steći znanja, vještine i odgovorno ponašanje za sigurno i samostalno upravljanje vozilom.

Program vozačkog ispita propisuje sadržaje:

I. Ispita iz nastavnog predmeta Prometni propisi i sigurnosna pravila.

II. Ispit iz nastavnog predmeta Pružanje prve pomoći osobama ozlijeđenim u prometnoj nesreći.

III. Ispita iz nastavnog predmeta Upravljanje vozilom.

Sadržaj programa vozačkog ispita usklađen je s Direktivom 2006/126/EZ od 20. prosinca 2006. o vozačkim dozvolama, dodatak II. – minimalni zahtjevi za vozačke ispite.

Uzimajući u obzir znanstveni i tehnološki napredak u području provedbe vozačkih ispita te uvažavajući dodatna praktična iskustva stečena u vremenu primjene preporuka iz Direktive o vozačkim dozvolama kojima se usklađuju standardi i minimalni zahtjevi u provedbi vozačkih ispita u Europskoj uniji, donosi se ovaj Program.

Oblik ispita iz pojedinog nastavnog predmeta mora biti takav da osigura provjeru je li kandidat za vozača stekao propisana znanja, vještine i ponašanja za sigurno, samostalno i odgovorno upravljanje vozilom u stvarnim prometnim uvjetima.

Vozači svih kategorija motornih vozila koji polože vozački ispit moraju u svakom trenutku posjedovati znanje, vještine i ponašanje opisano pod točkama I. do III. kako bi mogli biti sposobni:

- prepoznati opasnosti u prometu i pravilno procijeniti koliko su te opasnosti ozbiljne,
- s dovoljno vještine upravljati svojim vozilom da ne prouzroče opasne situacije i da reagiraju na odgovarajući način ako se takve situacije pojave,

- poštivati prometne propise, posebice one koji su namijenjeni sprječavanju prometnih nesreća i održavanju neometanog odvijanja prometa,
- uočiti veće tehničke kvarove na svojim vozilima, posebice one koji predstavljaju sigurnosni rizik, te da znaju što poduzeti da bi riješili nastali problem,
- uzeti u obzir sve čimbenike koji utječu na ponašanje vozača (primjerice: alkohol, umor, loš vid, itd.) kako bi u svakom trenutku mogli imati potpunu kontrolu nad vozilom, odnosno uvjete za sigurnu vožnju,
- pomoći da se ostvari veća sigurnost svih sudionika u prometu, posebice onih koji su najizloženiji, na način da se poštuju drugi sudionici u prometu.

I. ISPIT IZ NASTAVNOG PREDMETA PROMETNI PROPISI I SIGURNOSNA PRAVILA

1. SADRŽAJI

1.1. Sve kategorije vozila

Propisi u cestovnom prometu: izrazi, kategorije vozila, uvjeti za upravljanje vozilom, stjecanje prava na upravljanje vozilom, obveze i odgovornosti sudionika u prometu.

Ponašanje vozača: prometna kultura, stavovi i navike, oprez i pozornost u prometu, uvjeti vidljivosti i vremenske prilike, uočavanje prometne situacije, percepcija, predviđanje, gledanje iz vozila, procjena opasnosti prometne situacije i proces donošenja pravilne odluke, pravodobno reagiranje, vrijeme reagiranja, ponašanje prema drugim sudionicima, defenzivna vožnja, rizično ponašanje, promjene u ponašanju pod utjecajem alkohola, opojnih droga i lijekova, utjecaj psihofizičkog stanja i umora, mladi vozači.

Ostali sudionici u prometu: posebni rizici vezani uz nedostatak iskustva ostalih sudionika u prometu i najugroženije kategorije sudionika, djeca, pješaci, biciklisti, vozači mopeda i osobe s invaliditetom, obveze vozača.

Vozilo: dokumenti, osnove funkcioniranja uređaja na vozilu, oprema vozila, vidljivost iz vozila, vozačka ogledala, instrument ploča u vozilu, svjetlosno-signalni uređaji i uporaba, uporaba sigurnosni pojaseva i naslona za glavu, uporaba zaštitne opreme za djecu, uređaj za upravljanje, uređaj za zaustavljanje, ovjesi, gume, sigurnosni uređaji, vuča vozila, prijevoz tereta, prijevoz osoba, registracija i tehnički pregled, postupak u slučaju kvara na vozilu, mjere pri napuštanju vozila. Pravila korištenja vozila u odnosu na zaštitu okoliša, ekonomična potrošnja goriva, ekovožnja, ograničenje štetnih plinova.

Cesta: karakteristike različitih vrsta cesta, kolnik, stanje kolnika i utjecaj vremenskih prilika, prijanjanje, sile koje djeluju na vozilo, razmak i procjena razmaka između vozila u vožnji, zaustavni put vozila, put kočenja i put reagiranja, radovi na cesti.

Znakovi u prometu: prometni znakovi, prometna svjetla i svjetlosne oznake, oznake na kolniku i drugim površinama; znaci koje daju ovlaštene osobe, zvučni i svjetlosni znaci, postupanje prema znakovima u prometu.

Prometna i sigurnosna pravila: radnje vozilom u prometu, uključivanje u promet i isključivanje iz prometa, kretanje vozila, brzina i procjena brzine kretanja vozila, skretanje, propuštanje vozila i prednost prolaska, promet na raskrižju, upravljanje prometom na raskrižju, mimoilaženje, pretjecanje i obilaženje, zaustavljanje i parkiranje, promet na prijelazu ceste preko željezničke pruge, promet na autocesti, brznoj cesti i cesti namijenjenoj isključivo za promet motornih vozila, vožnja u koloni, vožnja u tunelu, vozila pod pratnjom i vozila s pravom prednosti prolaska.

Vožnja u naselju (gradu): pravila vožnje cestom s jednosmjernim prometom i cestom s više prometnih traka, prestrojavanje, izbor prometne trake, pravila vožnje kružnim tokom prometa,

Vožnja izvan naselja (grada): pravila vožnje cestom izvan naselja, održavanje potrebnog razmaka između vozila, pravila ponašanja tijekom pretjecanja, vožnja zavojima, vožnja na uzdužnom nagibu.

Vožnja u posebnim uvjetima: smanjena vidljivost, noć, vremenski uvjeti, kiša, magla, zimski uvjeti, ograničenje prometa.

Pravila ponašanja u slučaju prometne nesreće: dužnosti, postupak, sigurnosne mjere.

1.2. Posebni sadržaji koji se odnose na kategorije M, A1, A2 i A

Korištenje zaštitne opreme: rukavice, obuća, odjeća, zaštitna kaciga.

Uočljivost vozača vozila tih kategorija u odnosu na druge sudionike u prometu.

Čimbenici rizika vezani uz različite uvjete na cesti s dodatnom pozornošću na skliske dijelove kolnika (poklopci kanala za odvodnju, oznake na kolniku itd.).

Vozila tih kategorija u funkciji sigurnosti cestovnog prometa, a posebno kočnice.

1.3. Posebni sadržaji koji se odnose na kategorije C1, C1+E, C, C+E, D, D+E, H

Propisi o radnom vremenu i obveznim odmorima mobilnih radnika, posade, vremena vožnje, prekidi vožnje, odmori vozača, odgovornost prijevoznika, izuzeća.

Tahografi, nadzorni uređaji i zapisni list.

Pravila koja se odnose na prijevoz tereta ili putnika.

Dokumenti vozila i prijevozna dokumentacija za domaći i međunarodni prijevoz tereta i putnika.

Čitanje autokarte, ceste, planiranje puta, korištenje navigacijskih sustava (nije obvezno).

Posebnosti vezane za konstrukciju i funkcioniranje motora i uređaja, zaštita protiv smrzavanja, uporaba i funkcioniranje kočionog sustava, sustava za reguliranje brzine te ABS, ARS, ESP sustava, tipovi, uporaba-funkcioniranje, glavni dijelovi, korištenje i svakodnevno održavanje sustava za spajanje vučnog i priključnog vozila.

Gume, konstrukcija, montaža, pravilna uporaba i održavanje, mjere prigodom skidanja i zamjene guma na vozilu.

Mjere koje treba poduzeti prilikom skidanja ili zamjene kotača.

Nosivost, masa, ukupna masa, najveća dopuštena masa vozila, osovinsko opterećenje.

Dimenzije vozila i ograničenja vidnog polja vezanog uz karakteristike vozila.

Sigurnosni čimbenici vezani za prijevoz tereta: izvanredni prijevoz, prijevoz opasnih tvari, prijevoz specijalnih tereta, označavanje vozila, oprema, kontrola tereta (utovar, slaganje, pričvršćivanje), različite vrste tereta (tekućine, tereti koji vise, životinje), utovar i istovar tereta i uporaba sredstava za utovar i opreme (za kategorije C, C+E, C1, C1+E).

Odgovornost vozača u odnosu na prijem, prijevoz i isporuku tereta sukladno propisanim i dogovorenim uvjetima.

Način utvrđivanja kvarova na vozilu.

Preventivno održavanje vozila i nužni tekući popravci.

Odgovornost vozača vezana za prijevoz putnika: vrste prijevoza i autobusa (autobusi javnog prijevoza, turistički autobusi, autobusi posebnih dimenzija i dr.), udobnost i sigurnost putnika, prijevoz djece, označavanje autobusa, nužne provjere prije kretanja, (samo za kategorije D i D+E).

Ponašanje u slučaju prometne nesreće, mjere koje treba poduzeti nakon nesreće, mjere prve pomoći, mjere u slučaju požara i sl.

2. POLAGANJE ISPITA I KRITERIJI ZA OCJENJIVANJE

Ispit iz nastavnog predmeta Prometni propisi i sigurnosna pravila se polaže u prostoru opremljenom za polaganje ispita u koji se može smjestiti najmanje 20 kandidata za vozače.

Ispit traje najdulje 45 minuta. Za vrijeme ispita kandidat na stolu može imati samo važeću osobnu ispravu, knjižicu kandidata za vozača, uvjerenje o duševnoj i tjelesnoj sposobnosti i kemijsku olovku. Tijekom provedbe ispita u prostoru u kojem se ispit provodi može biti uz kandidate nazočan samo ovlaštenu ispitivač i osoba koja je ovlaštena.

Ovlaštenu ispitivač obvezan je kandidate uputiti da pročitaju upute i usmeno im priopćiti upute za polaganje ispita:

1. na postavljeno pitanje najmanje jedan odgovor je točan,
2. kandidat za vozača polaže ispit označavanjem točnih odgovora prema propisanim uputama, odnosno, upisuje odgovor na za to predviđenom mjestu u testu,
3. pitanje na koje kandidat nije odgovorio, ili je netočno odgovorio, ili je djelomično odgovorio, odnosno, pitanje u kojem je odgovor prepravljan, ili brisan ovlaštenu će ispitivač ocijeniti netočnim,

Kandidat je ispit položio ako ostvari najmanje 90% bodova od ukupno mogućih. Iznimno, nije položio ispit kandidat koji je ostvario 90% i više bodova, ako je netočno odgovorio na pitanje koje se odnosi na pravila propuštanja vozila na raskrižju. Kandidat ima pravo uvida u rezultat ispitnog testa i na objašnjenje ovlaštenog ispitivača.

II. ISPIT IZ NASTAVNOG PREDMETA PRUŽANJE PRVE POMOĆI OSOBAMA OZLIJEĐENIM U PROMETNOJ NESREĆI

Oblik ispita treba omogućiti provjeru posjeduje li kandidat za vozača potrebno znanje i vještine iz sadržaja koji su nabrojani u točki 1.

Kandidat za vozača koji posjeduje vozačku dozvolu određene kategorije nije obvezan polagati ispit iz nastavnog predmeta Pružanje prve pomoći osobama ozlijeđenim u prometnoj nesreći, ako polaže vozački ispit za neku drugu kategoriju vozila.

1. SADRŽAJI ISPITA

Sadržaj ispita iz nastavnog predmeta Pružanje prve pomoći osobama ozlijeđenim u prometnoj nesreći propisuje ministar nadležan za zdravstvo.

2. KRITERIJI ZA OCJENU KANDIDATA ZA VOZAČE NA ISPITU

Ispit se polaže pojedinačno, usmeno i praktično. Ispitna zadaća sastoji se od tri pitanja, dva teorijska i jedno praktično. Kandidat mora točno odgovoriti na dva dobivena teorijska pitanja i praktično pokazati određene radnje i postupke iz trećeg pitanja.

Ispit se ocjenjuje ocjenom »položio« ili »nije položio«.

III. ISPIT IZ NASTAVNOG PREDMETA UPRAVLJANJE VOZILOM

1. VOZILO I OPREMA VOZILA

Vozila moraju udovoljavati minimalnim uvjetima i standardima u skladu s odredbama koje propisuje Pravilnik o tehničkim uvjetima vozila u prometu na cestama glede dimenzija i masa, osovinskog opterećenja, uređaja i opreme i uvjeta kojima moraju udovoljavati uređaji i oprema vozila u prometu, kao i dodatne opreme i uređaja propisanih za vozila kojima se osposobljavaju kandidati za vozače.

Osoba s invaliditetom polaže ispit na vozilu koje je prilagođeno njenim tjelesnim nedostacima, o čemu mora postojati odgovarajuća potvrda o ispitivanju vozila. Vozilo osobe s invaliditetom može imati automatski mjenjač.

Ispit se polaže na vozilu s ručnim (nožnim) mjenjačem.

Kandidat za vozača može polagati ispit za kategoriju vozila M, A1, A2, A ili B i B+E i na vozilu s automatskim mjenjačem, s time što će se to zabilježiti na uvjerenju o položenom vozačkom ispitu.

Vozilo s automatskim mjenjačem (automatski prijenos) smatra se vozilom kod kojega je moguće mijenjati omjer prijenosa između motora i kotača jedino korištenjem papučice gasa ili kočnice.

1.1. Ispitno vozilo pojedine kategorije

Vozila koja se koriste za provedbu ispita pojedine kategorije moraju udovoljavati minimalnim zahtjevima koji su niže navedeni. Mogu se uvesti i stroži zahtjevi ili nadopuniti novi.

Kategorija A1

Motocikl koji spada u kategoriju A1 s dva kotača bez prikolice čiji radni obujam motora iznosi najmanje 120 cm³ i snage motora do 11 kW te brzinom od najmanje 80 km/h.

Kategorija A2

Motocikl bez bočne prikolice čiji radni obujam motora iznosi najmanje 240 cm³, snage motora najmanje 15 do najviše 35 kW i čiji omjer snaga/masa ne prelazi 0,2 kW/kg.

Motocikli koji ne ispunjavaju navedene uvjete, ali koji su bili u uporabi za osposobljavanje kandidata za vozače A kategorije do dana stupanja na snagu ovoga Programa mogu se i dalje koristiti za osposobljavanje kandidata za vozače A2 kategorije do isteka propisane starosti. (motocikli s radnim obujmom motora većim od 125 cm³ i snage motora veće od 11 kW ali najviše do 25 kW, sposobni razviti brzinu od najmanje 100 km/h).

Kategorija A

Motocikl bez bočne prikolice čiji radni obujam motora iznosi najmanje 490 cm³, snage motora iznad 35 kW.

Kategorija B

Osobni automobil koji spada u B kategoriju s četvora ili petora vrata i zvučnim signalima na udvojenim komandama koji može razviti brzinu od najmanje 100 km/h te koji je opremljen ABS sustavom kočenja. Osobni automobili s dvoja vrata te osobni automobili koji nisu opremljeni ABS sustavom kočenje, a koji su se koristili za provedbu ispita do stupanja na snagu ovoga Programa, mogu se i dalje koristiti do isteka propisanih godina starosti.

Kategorija B+E

Skup vozila sačinjen od osobnog automobila na kojem se provodi ispit za vozača B kategorije i priključnog vozila koje ima najveću dopuštenu masu od najmanje 1.000 kilograma i opremljena adekvatnim sustavom kočenja. Skup vozila treba biti sposoban razviti brzinu vožnje od najmanje 100 km/h. Prostor za smještaj tereta u priključnom vozilu treba biti zatvoren, s time da bude najmanje širok i visok kao što je to osobni automobil koji vuče prikolicu. Zatvoreni tovarni prostor priključnog vozila može biti i nešto manje širine od motornog vozila uz uvjet da je pogled vozača prema unazad moguć isključivo korištenjem vanjskih vozačkih ogledala koja služe za provjeru prometnih uvjeta. Priključno vozilo s kojim se ispit obavlja mora biti opterećeno kako bi ukupna masa iznosila najmanje 800 kg.

Kategorija C1

Teretni automobil koji spada u C1 kategoriju najveće dopuštene mase od najmanje 4.000 kg, duljine najmanje pet metara i sposoban razviti brzinu od najmanje 80 km/h. Vozilo mora biti opremljeno ABS sustavom kočenja i sustavom za automatsko registriranje podataka kako je to precizirano Propisom (EEC) broj 3821/85 (tahograf). Prostor za smještaj tereta mora biti zatvoren i najmanje širok i visok kao što je to kabina vozila. Vozilo mora biti opterećeno kako bi ukupna masa iznosila najmanje 3.000 kg.

Kategorija C

Teretni automobil koji spada u C kategoriju najveće dopuštene mase od najmanje 12.000 kg, duljine najmanje osam metara, širine najmanje 2,40 metra i sposoban razviti brzinu kretanja od najmanje 80 km/h. Vozilo mora biti opremljeno ABS sustavom kočenja i opremljeno sustavom za registraciju podataka kako je to precizirano Propisom (EEC) broj 3821/85 (tahograf). Prostor za smještaj tereta mora biti zatvoren i najmanje širok i visok kao kabina vozila. Vozilo mora biti opterećeno kako bi ukupna masa iznosila najmanje 10.000 kg.

Kategorija C1+E

Skup vozila sačinjen od vučnog vozila na kojem se provodi ispit za vozača C1 kategorije i priključnog vozila najveće dopuštene mase najmanje 1250 kg. Kombinacija mora biti duga najmanje osam metara i sposobna razviti brzinu vožnje od najmanje 80 km/h. Prostor priključnog vozila za smještaj tereta mora biti zatvoren i najmanje širok i visok kao što je to kabina vučnog vozila. Zatvoreni prostor za smještaj tereta može biti i nešto uži od kabine uz uvjet da je pogled vozača prema unazad moguć isključivo korištenjem vanjskih vozačkih ogledala koja služe za provjeru prometnih uvjeta. Priključno vozilo s kojim se obavlja ispit mora biti opterećeno kako bi ukupna masa iznosila najmanje 800 kg.

Kategorija C+E

Skup vozila sačinjen od vučnog vozila na kojem se provodi ispit za vozača vozila C kategorije s priključnim vozilom dužine najmanje 7,5 metara ili tegljača s poluprikolicom. Takav skup vozila mora imati najveću dopuštenu masu najmanje 20.000 kg, duljinu najmanje 14 metara, širinu najmanje 2.40 metra te biti sposobna razviti brzinu vožnje od najmanje 80 km/h. Vozila moraju biti opremljeni ABS sustavom kočenja i sustavom za automatsku registraciju podataka kako je to precizirano Propisom (EEC) broj 3821/85 (tahograf). Prostor za smještaj tereta mora biti zatvoren i najmanje širok i visok kao kabina. Skup vozila mora biti opterećen kako bi ukupna masa iznosila najmanje 15.000 kg.

Kategorija D

Autobus koji spada u D kategoriju duljine najmanje 10 metara, širine najmanje 2,40 metara, sposoban razviti brzinu vožnje od najmanje 80 km/h te mora biti opremljen ABS sustavom kočenja i opremom za automatsku registraciju podataka, kako je to precizirano Propisom (EEC) broj 3821/85 (tahograf).

Kategoriju D+E

Skup vozila sačinjen od vučnog vozila na kojem se provodi ispit za vozača D kategorije i prikolice s najvećom dopuštenom masom od najmanje 1.250 kg, širine najmanje 2,40 metra i sposoban razviti brzinu vožnje od najmanje 80 km/h. Prostor za smještaj tereta u prikolici mora biti zatvoren i najmanje 2 metra širok te najmanje 2 metra visok. Prikolica pridodana vučnom vozilu mora biti opterećena kako bi ukupna masa iznosila najmanje 800 kg.

Kategoriju F

Skup vozila sačinjen od traktora i traktorskog priključnog vozila. Traktorsko priključno vozilo mora biti opterećeno najmanje s 1/3 svoje nosivosti.

Kategoriju G

Odgovarajući radni stroj.

Kategoriju M

Moped s dva kotača, radnim obujmom motora do 50 cm³, koji na ravnoj cesti ne može razviti brzinu veću od 50 km/h.

Kategoriju H

Tramvaj opremljen prema posebnim propisima.

2. SADRŽAJI

Posebne radnje vozilom ispituju se na prometnom vježbalištu, na za to označenim posebnim površinama (elementima). Ako ih kandidat položi nastavlja ispit na javnoj cesti. Za vrijeme trajanja ispita na prometnom vježbalištu treba biti onemogućen pristup neovlaštenim osobama i drugim korisnicima tog vježbališta, koji bi mogli ugroziti siguran tijek ispita.

Posebne površine (elementi) prikazani su slikama, na kojima su obilježene njihove dimenzije. Ukoliko zbog konstrukcijskih (tehničkih) karakteristika vozila, posebne radnje nije moguće izvesti na tim površinama, ovlaštenu ispitivač će odrediti da se dimenzije prilagode tom vozilu i zabilježiti u ispitni list tu prilagodbu s markom i tipom vozila.

U slučaju loših meteoroloških uvjeta (kiša, snijeg i dr.) ovlaštenu ispitivač mora kandidata za vozača upozoriti da brzinu vozila pri izvođenju posebnih radnji prilagodi vremenskim i drugim uvjetima. Ukoliko u tim uvjetima ovlaštenu ispitivač ocijeni da bi bila ugrožena sigurnost kandidata pri izvođenju posebnih radnji vozilom, može odrediti da se te radnje ne izvode (prekinuti ispit) ili ako se ocijeni da ne postoje uvjeti za normalnu provedbu ispita, isti se mogu provoditi na površinama na kojima postoje uvjeti, odnosno na javnoj cesti.

2.1. Kategorije A1, A2, A i M

A) Posebne radnje vozilom koje se trebaju ispitati na prometnom vježbalištu

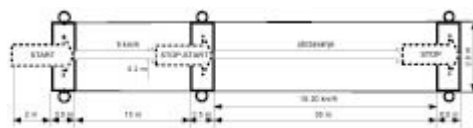
Kandidat za vozača mora pokazati kako je sposoban pripremiti se za sigurnu vožnju tako što mora: pripremiti vozilo; namjestiti zaštitnu opremu, kao što su rukavice, odjeća, obuća i

zaštitna kaciga; obaviti dnevni preventivni tehnički pregled vozila; skinuti vozilo s njegovih nožica, pokrenuti ga bez pomoći motora hodajući uz vozilo te ga parkirati na njegove nožice.

1. Vožnja po pravcu i zaustavljanje (slika 1.)

Vožnja po pravcu i zaustavljanje se izvodi prema situaciji na slici po pravcu širine 0,2 (0,3) metra u označenom koridoru širine 0,8 metara i obilježenom čunjevima na duljini od 15 metara brzinom do 5 km/h. Kod polaska kandidat uključuje lijevi pokazivač smjera, noge stavlja na stalak. Kod zaustavljanja uključuje desni pokazivač smjera te lijevu nogu stavlja na tlo. Nakon toga ponovno na isti način kreće i vozi brzinom od 15 – 20 km/h, ubrzavajući na duljini od 35 metara, a noge su na stalcima. Kod zaustavljanja uključuje desni pokazivač smjera, zaustavlja se na određenom mjestu, koči s obje kočnice i lijevu nogu stavlja na tlo. Izvođenje ove radnje isto je i ako kandidat polaže ispit na vozilu s automatskim prijenosom. Radnja se može izvoditi u dva pokušaja, osim ako je riječ o diskreditirajućoj pogrešci.

Slika 1. Prometno-tehnički element za vožnju po pravcu i zaustavljanje vozila A1, A2, A i M kategorije

2. Slalom vožnja (slika 2.)

Zahtijeva sposobnost pravilnog rada sa spojkom u kombinaciji s kočnicom, održavanje ravnoteže, smjer gledanja te položaj tijela i nogu.

Slalom vožnja se vozi između najmanje 10 čunjeva u nizu, s međusobnim razmakom od najmanje 3 metra (ovisno o dimenzijama vozila), u označenom i čunjevima obilježenom koridoru širine 2 metra, brzinom od 5-10 km/h prema slici. Radnja se može izvoditi u dva pokušaja, osim ako je riječ o diskreditirajućoj pogrešci.

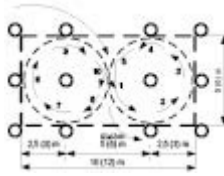

Slika 2. Prometno-tehnički element za slalom vožnju vozila A1, A2, A i M kategorije

3. Vožnja po osmici (slika 3.)

Zahtijeva sposobnost pravilnog rada sa spojkom u kombinaciji s kočnicom, održavanje ravnoteže, smjer gledanja te položaj tijela i nogu.

Vožnja po osmici izvodi se na označenom elementu minimalnih dimenzija 5x10 (6x12) metara te obilježen čunjevima kao na slici. Radnja se izvodi dva puta zaredom kao na slici iz dva pokušaja.

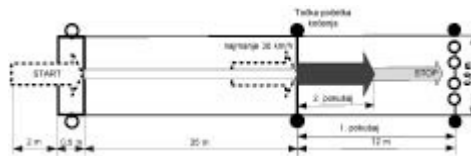

Slika 3. Prometno-tehnički element za vožnju po osmici vozila A1, A2, A i M kategorije

4. Kočenje i zaustavljanje (slika 4.)

Obaviti najmanje dvije radnje kočenja uključujući i naglo kočenje, a što uključuje sposobnost kočenja prednjom i stražnjom kočnicom, smjer promatranja i položaj tijela na vozilu.

Kočenje se izvodi prema situaciji na slici, pri brzini kretanja od najmanje 30 km/h, nakon čega se na točno određenoj točki počinje jako kočiti s objema kočnicama istodobno do potpunog zaustavljanja. Put kočenja pri prvom pokušaju treba biti tik do zaustavne crte (čunjeva), a pri drugom pokušaju što kraći. Radnje se može izvoditi iz dva pokušaja, osim ako je riječ o diskreditirajućoj pogrešci.

Slika 4. Prometno-tehnički element za kočenje i zaustavljanje vozila A1, A2, A i M kategorije

B) Sadržaji na javnoj cesti – ponašanje u prometu

1. Uključivanje u promet i isključivanje iz prometa: utvrđivanje prometnih uvjeta, uporaba pokazivača smjera, kontrola vozila, izbor trenutka za uključivanje, propuštanje pješaka i vozila, zaustavljanje, mjere opreza, silazak s vozila, ostavljanje vozila.
2. Vožnja: položaj vozila u prometnoj traci, izbor prometne trake, održavanje razmaka, kontrola vozila, mijenjanje brzina, ubrzavanje i usporavanje, kočenje i zaustavljanje, prilagođavanje brzine kolničkim, prometnim i vremenskim uvjetima (kiša, noć, magla, ako postoje) prema maksimalno dopuštenoj brzini u odnosu na vrstu ceste, mimoilaženje, propuštanje vozila pri mimoilaženju, praćenje uvjeta i odvijanja prometa.
3. Vožnja zavojima, kočenje prilagodba brzine vožnje.
4. Približavanje raskrižju, prestrojavanje, vožnja raskrižjem, skretanje ulijevo i udesno, izbor prometne trake, promjena prometnih traka, propuštanje vozila, odnos prema pješacima.
5. Postupanje prema znakovima u prometu.
6. Pretjecanje i obilaženje (ako je moguće): pravilnost postupka, provjera prometnih uvjeta, uporaba pokazivača smjera, prilagodba brzine vožnje.
7. Uključivanje na autocestu ili brzu cestu ili cestu namijenjenu za promet motornih vozila i isključivanje s tih cesta (ako postoji), korištenje trake za ubrzavanje i usporavanje.

8. Upravljanje vozilom prometnicama s posebnim karakteristikama (ako postoje): kružni tok prometa, prijelaz ceste preko željezničke ili tramvajske pruge u razini, vožnja uz stajališta vozila javnog prijevoza putnika, vožnja u tunelu, vožnja uzbrdicama ili nizbrdicama.

9. Ponašanje prema drugim sudionicima u prometu sukladno prometnim propisima i pravilima.

2.2. Kategorije B i B+E

Kandidat za vozača mora pokazati kako je sposoban pripremiti se za sigurnu vožnju tako što mora: pripremiti vozilo, prilagoditi sjedalo i zauzeti pravilan položaj, prilagoditi vozačka ogledala, vezati sigurnosni pojas i prilagoditi naslon za glavu, obaviti dnevni preventivni tehnički pregled vozila, provjeriti čimbenike sigurnosti u vezi s opterećenjem priključnog vozila (samo za kategoriju B+E), provjeriti mehanizam spajanja vučnog i priključnog vozila-kočionih i elektroničkih spojeva (samo za kategoriju B+E).

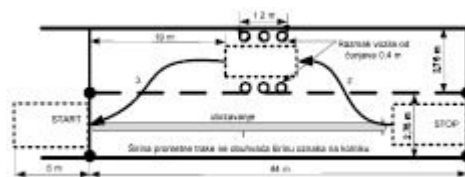
Kategorija B

A) Posebne radnje vozilom koje se trebaju ispitati

1. Vožnja po pravcu unaprijed-unatrag s promjenom smjera (slika 5.).

Zahtijeva sposobnost pravilnog rada s nožnim komandama, a osobito s papučicom spojke, pravilan položaj i rad s upravljačem, gledanje iz vozila, održavanje smjera, orijentaciju i snalaženje te pravilnost izvođenja.

Izvodi se na prometnom vježbalištu prema situaciji na slici, tako da se vozilom kreće s polazne pozicije ubrzava i na određenom mjestu se zaustavlja. Unatrag se vozi označenim prostorom do startne pozicije vodeći pritom računa da vozilo ne smije izlaziti iz označenog prostora i da ne smije dodirivati čunjeve. Vožnja se obavlja uz korištenje vozačkih ogledala i gledanjem preko ramena. Svaki dodir s čunjem smatra se diskreditirajućom pogreškom i kandidat nema mogućnost ponovnog ponavljanja radnje. Radnja se izvodi bez zaustavljanja vozila najviše u dva pokušaja, osim ako je riječ o diskreditirajućoj pogrešci.

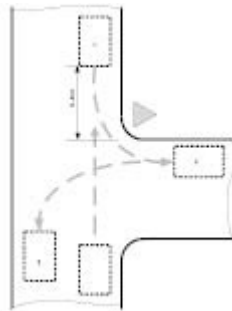

Slika 5. Prometno-tehnički element za vožnju unaprijed-unatrag s promjenom smjera za vozila B kategorije

2. Okretanje vozila zbog promjene smjera korištenjem vožnje unatrag i unaprijed (slika 6.)

Izvodi se u prometu na cesti prema situaciji na slici tamo gdje to prometno-tehnički uvjeti, intenzitet i gustoća prometa omogućuju korištenjem vožnje unaprijed i unatrag na način da se pravodobno uoči i izabere mjesto s manjim intenzitetom prometa. Nakon što se prođe sredina raskrižja, uključuje se desni pokazivač smjera i nakon što se prođe za oko dvije dužine vozila

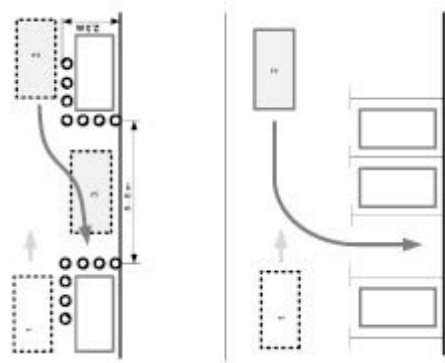
od ruba raskrižja što bliže desnom rubu kolnika se zaustavlja vozilo, pozicija 1. Nakon što se utvrde uvjeti vozi se unatrag s uključenim svim pokazivačima smjera u bočnu cestu do pozicije 2. Iz pozicije 2. se nastavlja voziti u suprotnom smjeru, pozicija 3.

Slika 6. Prometno-tehnički element za okretanje vozila zbog promjene smjera za vozila B kategorije

3. Parkiranje vozila (slika 7.)

Bočno ili okomito parkiranje se izvodi prema situaciji na slici u stvarnim prometnim uvjetima na parkiralištu, a što uključuje pravilnost izvođenja i praćenje prometnih uvjeta. Radnja bočnog parkiranja se može izvodi u tri pokušaja, a radnja okomitog parkiranja u dva pokušaja, osim ako je riječ o diskreditirajućoj pogrešci (primjerice, dodir parkiranog vozila,...).

Slika 7. Prometno-tehnički element za parkiranje vozila B kategorije

4. Kočenje i zaustavljanje (slika 8.)

Zahtijeva sposobnost pravilnog rada s nožnim komandama (papučica kočnice i spojke) i pravilan rad s upravljačem.

Ispituje se na prometnom vježbalištu. Izvodi se prema situaciji na slici, na način da se s vozilom s polazne pozicije postigne brzinu od najmanje 25 do 30 km/h. U točno određenoj točki počinje se naglo kočiti i mora se što prije zaustaviti u prostoru duljine 15 metara ispred određene zapreke (čunjeva). Kočenje treba biti pravilno i takvo da se vozilo mora zaustavi najkasnije 0,5 m prije zapreke (čunjeva), pri čemu kotači ne smiju blokirati. Kod izvođenja ove radnje ovlaštenu ispitivač obvezno se nalazi na prednjem sjedalu pokraj kandidata. Radnja se izvodi u dva pokušaja.

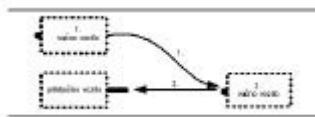

Slika 8. Prometno-tehnički element za kočenje i zaustavljanje za vozila B kategorije

Kategorija B+E

1. Spajanje i odvajanje vučnog i priključnog vozila (slika 9.)

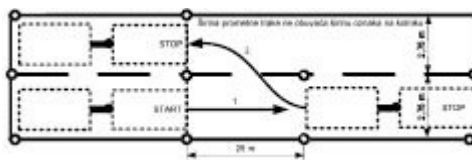
Izvodi se na prometnom vježbalištu prema situaciji na slici, na način da vučno vozilo bude parkirano usporedno s priključnim vozilom, a uključuje pravilnost postupanja.

Slika 9. Spajanje vučnog i priključnog vozila za vozila B+E kategorije

2. Vožnja unaprijed-unazad s promjenom smjera (slika 10.)

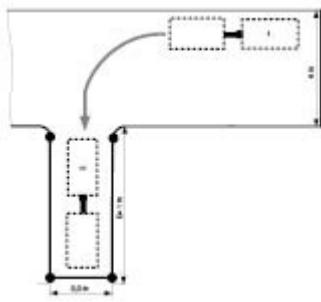
Izvodi se na prometnom vježbalištu prema situaciji na slici, na način da se vozi ravno po pravcu na udaljenosti od najmanje 25 metara do označenog mjesta. Iz te pozicije se vozi unatrag – ulijevo ili udesno s promjenom smjera do određenog mjesta. Radnja se može izvoditi iz dva pokušaja, osim ako je riječ o diskreditirajućoj pogrešci.

Slika 10. Prometno-tehnički element za vožnju unaprijed-unazad s promjenom smjera za vozila B+E kategorije

3. Parkiranje skupa vozila zbog utovara/istovara (slika 11.)

Izvodi se na prometnom vježbalištu prema situaciji na slici, a uključuje pravilnost i sigurnost tako da se skup vozila doveze pokraj označenog prostora, na određenom mjestu se zaustavi i vožnjom unatrag – udesno ili vožnjom unatrag ulijevo parkira u označeno mjesto koje simulira utovarnu rampu. Radnja se može izvoditi iz dva pokušaja, osim ako je riječ o diskreditirajućoj pogrešci.

Slika 11. Prometno-tehnički element za parkiranje skupa vozila B+E kategorije

B) Sadržaji na javnoj cesti – ponašanje u prometu

1. Uključivanje u promet i isključivanje iz prometa: utvrđivanje prometnih uvjeta i uključivanje, uporaba pokazivača smjera, propuštanje pješaka i vozila, zaustavljanje, mjere opreza, ostavljanje vozila.
2. Postupanje prema znakovima u promet.
3. Polukružno okretanje.
4. Vožnja: položaj vozila u prometnoj traci, promjena prometne trake, održavanje razmaka, kontrola vozila, položaja tijela i ruku; mijenjanje brzina, ubrzavanje i usporavanje, kočenje i zaustavljanje, prilagođavanje brzine kolničkim, prometnim i vremenskim uvjetima (kiša, magla, snijeg, noć, ako postoje) prema maksimalno dopuštenoj brzini u odnosu na vrstu ceste, mimoilaženje i propuštanje vozila, praćenje uvjeta i odvijanja prometa, samostalna vožnja (samostalno pronalaženje puta i odredišta), prepoznavanje opasnih situacija.
5. Vožnja zavojima, prilagodba brzine vožnje, kočenje.
6. Vožnja raskrižjem: približavanje, prestrojavanje, vožnja različitim vrstama raskrižja u odnosu na način uređenja odvijanja prometa, prilagođavanje brzine vožnje, uočavanje prometne situacije, izbor prometne trake, skretanje, odnos prema pješacima, propuštanje vozila.
7. Pretjecanje i obilaženje (ako je moguće): procjena mogućnosti i opasnosti, pravilnost postupka, vožnja uz parkirana vozila, prilagodba brzine vožnje, postupak kada pretječe drugo vozilo.
8. Uključivanje na autocestu ili brzu cestu ili cestu namijenjenu za promet motornih vozila i isključivanje s tih cesta (ako postoji), pravilnost postupka, korištenje trake za ubrzavanje i usporavanje.
9. Vožnja u naselju (gradu) i izvan naselja (grada).
10. Vožnja prometnicama sa posebnim karakteristikama (ako postoje): kružni tok prometa, prijelaz preko željezničke ili tramvajske pruge u razini, vožnja uz autobusna (tramvajska) stajališta, vožnja u tunelu, vožnja duljim uzbrdicama ili nizbrdicama.

11. Ekovožnja, vožnja na ekološki osviješten i prihvatljiv način, provjera tlaka u gumama, vještina mijenjanja brzina, pravila ekovožnje.

12. Ponašanje prema drugim sudionicima u prometu sukladno prometnim propisima i pravilima.

2.3. Kategorije C1, C, D, C1+E, C+E i D+E

Kandidat za vozača mora pokazati da je sposoban pripremiti se za sigurnu vožnju tako što mora: pripremiti vozilo, prilagoditi sjedalo i zauzeti pravilan položaj, prilagoditi vozačka ogledala, vezati sigurnosni pojas i prilagoditi naslon za glavu (ako je moguće), obaviti dnevni preventivni tehnički pregled vozila.

Posebno mora:

– provjeriti sustav pomoći pri kočenju, tlak zraka, spremnik za zrak, tekućine u vozilu (razinu ulja u motoru, tekućine za hlađenje, tekućine za pranje stakala); provjera i korištenje instrument ploče s instrumentima i uređajima i provjera opreme vozila, provjera i postavljanje zapisnog lista u tahograf;

– provjeriti sigurnosne čimbenike vezane za utovar tereta, karoseriju, cerade, vrata tovarnog prostora, mehanizam za utovar tereta (ako postoji), zaključavanja kabine (ako postoji), način utovara, osiguranje tereta (samo za kategorije C1, C, C1+E, C+E);

– provjeriti mehanizam spajanja vučnog i priključnog vozila, kočionih i električnih spojeva (samo za kategoriju C1+E, C+E, D+E);

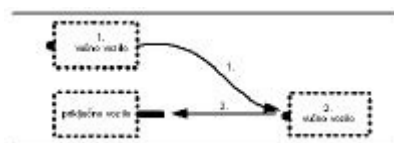
– pokazati sposobnost poduzimanja posebnih mjera zaštite vozila, kontrola karoserije, pomoćna vrata, izlazi u slučaju opasnosti, oprema za prvu pomoć, aparati za gašenje požara i druga sigurnosna oprema (samo za kategoriju D, D+E);

– pokazati sposobnost čitanja autokarte, planiranje puta (itinerera), uporaba elektroničkih sustava za navigaciju (nije obvezno).

A) Posebne radnje vozilom koje se trebaju ispitati

1. Spajanje i odvajanje vučnog i priključnog vozila (slika 12.)

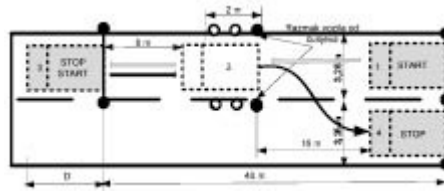
Izvodi se prema situaciji na slici, na način da vučno vozilo bude parkirano usporedno s priključnim vozilom, a uključuje pravilnost i sigurnost. (samo za kategorije C1+E, C+E, D+E).

Slika 12. Spajanje vučnog i priključnog vozila za vozila C1+E i C+E kategorije

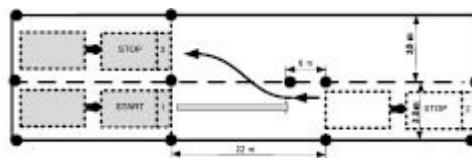
2. Vožnja unaprijed-unatrag s promjenom smjera (slika 13. i 14.)

Izvodi se na prometnom vježbalištu prema situaciji na slici na označenom prostoru, tako da se vozilom s polazne pozicije kreće ubrzava i na određenom mjestu se zaustavlja. Može se izvoditi vožnjom ulijevo ili udesno, a uključuje korištenje vozačkih ogledala, pravilnost i sigurnosti izvođenja. Radnja se može izvodi iz dva pokušaja (samo za kategorije C1 i C)

Slika 13. Prometno-tehnički element za vožnju unaprijed-unatrag s promjenom smjera za vozila C1 i C kategorije

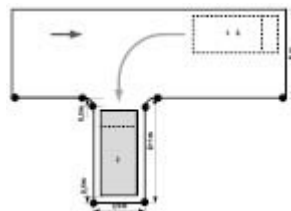
Vožnja unaprijed-unatrag po pravcu se izvodi na prometnom vježbalištu prema situaciji na slici 14. na označenom prostoru, tako da se skupom vozila s polazne pozicije kreće, ubrzava, mijenja i na određenom mjestu se zaustavlja. Može se izvoditi vožnjom ulijevo ili vožnjom udesno, a uključuje korištenje vozačkih ogledala, pravilnost i sigurnosti izvođenja. Radnja se može izvodi iz dva pokušaja (samo za kategorije C1+E i C+E)

Slika 14. Prometno-tehnički element za vožnju unaprijed – unatrag s promjenom smjera za vozila C1+E i C+E kategorije

3. Parkiranje (zbog utovara/istovara) (slika 15.)

Izvodi se na prometnom vježbalištu prema situaciji na slici u označenom prostoru. Može se izvoditi okomito ili bočno vožnjom unatrag ulijevo ili udesno, a uključuje korištenje vozačkih ogledala, pravilnost i sigurnosti izvođenja. Radnja se može izvoditi iz dva pokušaja (samo za kategorije C1 i C)

Slika 15. Prometno-tehnički element za parkiranje vozila C1 i C kategorije

4. Parkiranje kako bi se omogućio siguran ulazak/izlazak putnika iz autobusa

Obavlja se na autobusnom kolodvoru/terminalu ili na autobusnom stajalištu (samo za kategorije D i D+E)

B) Sadržaji na javnoj cesti – ponašanje u prometu

1. Uključivanje u promet i isključivanje iz prometa: utvrđivanje prometnih uvjeta i uključivanje, kontrola vozila, propuštanje pješaka i vozila, zaustavljanje, rad s tahografom, očitavanje podataka sa zapisnog lista, izlazak iz vozila, odvajanje priključnog vozila, osiguranje vozila od pokretanja i ostavljanje vozila.
2. Postupanje prema znakovima u prometu.
3. Vožnja: položaj vozila u prometnoj traci, izbor i promjena prometne trake, održavanje razmaka, kontrola vozila, položaj tijela, rad upravljačem i mjenjačem, mijenjanje brzina, ubrzavanje i usporavanje, kočenje i zaustavljanje, prilagođavanje brzine kolničkim, prometnim i vremenskim (kiša, magla, snijeg, noć, ako postoje) prema maksimalno dopuštenoj brzini u odnosu na vrstu ceste, mimoilaženje, propuštanje vozila pri mimoilaženju, vožnja zavojima, praćenje uvjeta i odvijanja prometa, samostalna vožnja (samostalno pronalaženje puta i odredišta), prepoznavanje opasnih situacija.
4. Vožnja zavojima, prilagodba brzine vožnje, kočenje.
5. Vožnja na redovnoj liniji između dva mjesta (gradski ili prigradski prijevoz): udobnost i sigurnost vožnje, postupak na autobusnom stajalištu (samo za kategorije D, D+E).
6. Vožnja raskrižjem: približavanje, prilagođavanje brzine, uočavanje prometne situacije, vožnja različitim tipovima raskrižja i načina upravljanja prometom, propuštanje vozila, skretanje, odnos prema drugim sudionicima.
7. Pretjecanje, obilaženje, mimoilaženje (ako je moguće): procjena mogućnosti i opasnosti, pravilnost, vožnja uz određenu zapreku, prilagođavanje brzine vožnje, postupak kada drugo vozilo pretječe.
8. Vožnja u naselju (gradu) i izvan naselja (grada).
9. Vožnja prometnicama s posebnim karakteristikama (ako postoje): kružni tok prometa, prijelaz preko željezničke ili tramvajske pruge u razini, vožnja uz autobusna (tramvajska) stajališta, vožnja u tunelu, vožnja duljim uzbrdicama ili nizbrdicama.
10. Ekovožnja, vožnja na ekološki osviješten i prihvatljiv način, provjera tlaka u gumama, vještina mijenjanja brzina, pravila eko-vožnje.
11. Ponašanje prema drugim sudionicima u prometu sukladno prometnim propisima i pravilima.

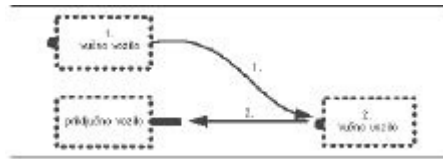
2.4. Kategorije F i G

Kandidat za vozača mora pokazati da je sposoban pripremiti se za sigurnu vožnju tako što mora: pripremiti vozilo, prilagoditi sjedalo i zauzeti pravilan položaj, prilagoditi vozačka ogledala, obaviti dnevni preventivni tehnički pregled vozila te provjeriti sigurnosne čimbenike u vezi s opterećenjem priključnog vozila, karoseriju i učvršćivanje tereta.

A) Posebne radnje koje se trebaju ispitati

1. Spajanje i odvajanje vučnog i priključnog vozila (slika 17.)

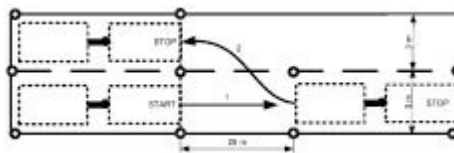
Izvodi se na prometnom vježbalištu prema situaciji na slici, na način da vučno vozilo bude parkirano usporedno s priključnim vozilom uključuje pravilnost i sigurnost.

Slika 17. Spajanje vučnog i priključnog vozila F kategorije

2. Vožnja unaprijed-unazad s promjenom smjera (slika 18.)

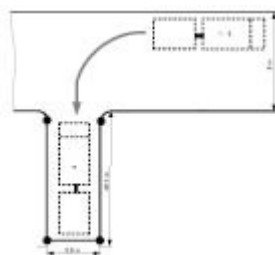
Izvodi se na prometnom vježbalištu prema situaciji prema slici na ograničenom prostoru, tako da se vozi ravno po pravcu na udaljenosti od najmanje 25 metara do određenog mjesta. Iz te pozicije vozi se unatrag – ulijevo ili udesno s promjenom smjera do određenog mjesta. Radnja se može izvodi u dva pokušaja.

Slika 18. Prometno-tehnički element za vožnja unaprijed-unazad s promjenom smjera za vozilo F kategorije

3. Parkiranje zbog utovara/istovara (slika 19.)

Izvodi se na prometnom vježbalištu prema situaciji koju prikazuje slika. Radnja se može izvoditi iz dva pokušaja.

Slika 19. Prometno-tehnički element za parkiranje vozila F kategorije

B) Sadržaji na javnoj cesti – ponašanje u prometu

1. Uključivanje u promet i isključivanje iz prometa: utvrđivanje prometnih uvjeta i uključivanje, uporaba pokazivača smjera, propuštanje pješaka i vozila, zaustavljanje, mjere opreza, ostavljanje vozila.

2. Postupanje prema znakovima u promet.

3. Vožnja: položaj vozila u prometnoj traci, promjena prometne trake, održavanje razmaka, kontrola vozila, položaja tijela i ruku; mijenjanje brzina, ubrzavanje i usporavanje, kočenje i zaustavljanje, prilagođavanje brzine kolničkim, prometnim i vremenskim uvjetima (kiša, magla, snijeg, noć, ako postoje), mimoilaženje i propuštanje vozila, praćenje uvjeta i odvijanja prometa, samostalna vožnja (samostalno pronalaženje puta i odredišta), prepoznavanje opasnih situacija.
4. Vožnja zavojima, prilagodba brzine vožnje, kočenje.
5. Vožnja raskrižjem: približavanje, prestrojavanje, vožnja različitim vrstama raskrižja u odnosu na način uređenja odvijanja prometa, prilagođavanje brzine vožnje, uočavanje prometne situacije, izbor prometne trake, skretanje. odnos prema pješacima, propuštanje vozila.
6. Pretjecanje i obilaženje (ako je moguće): procjena mogućnosti i opasnosti, pravilnost postupka, vožnja uz parkirana vozila, prilagodba brzine vožnje, postupak kada pretječe drugo vozilo.
7. Uključivanje na autocestu ili brzu cestu ili cestu namijenjenu za promet motornih vozila i isključivanje s tih cesta (ako postoji), pravilnost postupka, korištenje trake za ubrzavanje i usporavanje.
8. Vožnja u naselju (gradu) i izvan naselja (grada).
9. Vožnja prometnicama sa posebnim karakteristikama (ako postoje): kružni tok prometa, prijelaz preko željezničke ili tramvajske pruge u razini, vožnja uz autobusna (tramvajska) stajališta, vožnja u tunelu, vožnja duljim uzbrdicama ili nizbrdicama.
10. Eko vožnja, vožnja na ekološki osviješten i prihvatljiv način, provjera tlaka u gumama, vještina mijenjanja brzina, pravila eko-vožnje
11. Ponašanje prema drugim sudionicima u prometu sukladno prometnim propisima i pravilima.

2.5. Kategorija H

Kandidat koji polaže za vozača tramvaja treba na ispitu obaviti sljedeće radnje:

1. Priprava za vožnju: obavljanje dnevnog preventivnog tehničkog pregleda, prilagodba vozačkog sjedala i ogledala, korištenje obvezne opreme tramvaja (priprava za vuču), uključivanje pojedinih uređaja, provjera signalnih i kontrolnih uređaja;
2. Polazak s mjesta i uključivanje u promet, isključivanje iz prometa: izlaz na liniju, utvrđivanje prometnih uvjeta, uporaba pokazivača smjera, kontrola tramvaja, izbor trenutka uključivanja, propuštanje pješaka i vozila, parkiranje i ostavljanje tramvaja;
3. Vožnja tramvaja na redovnoj liniji: izlaz na liniju, postupak na tramvajskom stajalištu, održavanje razmaka u nizu (koloni), kontrola tramvaja, ubrzavanje i usporavanje, kočenje i zaustavljanje, prilagođavanje brzine prometnim i vremenskim uvjetima (kiša, magla, ..., ako postoje) bez ometanja drugih vozača, propuštanje vozila pri mimoilaženju, vožnja po uzbrdici

i nizbrdici, praćenje odvijanja prometa, praćenje situacije u tramvaju, korištenje vozačkih ogledala, vožnja preko tramvajskog stajališta, vožnja na tramvajskom okretištu;

4. Polazak tramvajem na uzbrdici (nizbrdici s pomoću kočnice), ako postoji;

5. Vožnja raskrižjem: prilagođavanje brzine vožnje, uočavanje prometne situacije, vožnja različitim tipovima raskrižja i načina upravljanja prometom, odnos prema drugim sudionicima, odnos prema pješacima, propuštanje vozila, kočenje i zaustavljanje u nuždi i na signal opasnosti;

6. Postupanje prema znakovima u prometu;

7. Skretanje i vožnja zavojima: provjera prometnih uvjeta, uporaba pokazivača smjera, mimoilaženje, korištenje električnih skretnica, prilagođavanje brzine skretanja, skretanje na semaforiziranom raskrižju, pravilno korištenje, pravilna vožnja kroz zavoj;

8. Udobnost i sigurnost putnika;

9. Ponašanje prema drugim sudionicima u prometu.

3. OCJENJIVANJE ISPITA

Za svaku radnju, postupak, ponašanje i situaciju tijekom vožnje, procjena i ocjena ovlaštenog ispitivača mora odražavati stupanj lakoće s kojom kandidat rukuje komandama na vozilu i kako u praksi pokazuje sposobnost sigurnog upravljanja vozilom u prometu. Ispitivač se mora osjećati sigurno cijelo vrijeme tijekom trajanja ispita. Pogreške tijekom vožnje ili radnje, odnosno opasno ponašanje koje neposredno ugrožavaju sigurnost vozila na kojem se ispit provodi, njegove putnike ili ostale sudionike u prometu, moraju se ocijeniti ocjenom »nije položio« bez obzira je li ispitivač ili instruktor vožnje u vozilu imali potrebu ili ne za intervencijom udvojenim komandama ili na drugi način, a u tim slučajevima ovlašteni ispitivač završava ispit.

Ovlašteni ispitivači moraju biti osposobljeni pravilno procijeniti i ocijeniti kandidata za samostalno i sigurnog upravljanja vozilom.

Tijekom ispita ovlašteni ispitivač treba utvrditi je li kandidat stekao potrebne vještine uz primjenu stečenih znanja i spoznaja za sigurno, samostalno i odgovorno upravljanje vozilom u stvarnim prometnim uvjetima.

Kandidat mora za vrijeme ispita zadaće izvesti točno, propisno i sigurno. Svoju vožnju mora prilagoditi vremenskim i prometnim uvjetima u kojima se ispit provodi i voziti tako da ne ugrozi sebe ili druge sudionike u prometu. Posebno brzinu vožnje mora prilagoditi brzini prometnog toka u kojem vozi kako ne bi svojom vožnjom ometao ili usporavao normalno odvijanje prometa.

Ispit bi trebao započeti s najjednostavnijim i najlakšim radnjama (ako to uvjeti dopuštaju), a postupno bi se trebale izvoditi složenije radnje. Na ispitu ovlašteni ispitivač mora kandidata ispitati sve radnje prema sadržaju za pojedinu kategoriju vozila. Prije započinjanja ispita za kategoriju C1, C, C1+E, C+E, D i D+E vozila, ovlašteni ispitivač mora zahtijevati od

kandidata da postavi zapisni list u tahograf i nakon završetka ispita provjeriti kako kandidat pozna čitanje podataka sa zapisnog lista.

Svaki kandidat za vozača na ispitu mora imati, a ovlaštenu ispitivač provjeriti:

1. Uvjerenje o duševnoj i tjelesnoj sposobnosti za upravljanje vozilom određene kategorije (izvornik ili ovjerena preslika izvornika), a kandidat za vrijeme polaganja ispita mora koristiti pomagala, ako su propisana u liječničkom uvjerenju;
2. Knjižicu kandidata za vozača;
3. Valjanu vozačku dozvolu (ili ovjerena preslika izvornika) ako kandidat pristupa polaganju, a već posjeduje neku od kategorija za upravljanje vozilom.

Prije nego započne s provedbom ispita ovlaštenu ispitivač mora kandidatu, bez obzira koji puta pristupa ispitu, jasno dati upute o provedbi ispita, načinu vođenja i ocjenjivanja kandidata tijekom ispita. Ovlaštenu ispitivač će prije početka ispita pitati kandidata želi li da mu se učinjene pogreške tijekom ispita priopće odmah čim ih počini ili samo na kraju ispita.

Sve propuste i pogreške ovlaštenu ispitivač postupno unosi u ispitni list. Ukoliko kandidat jednom pogreškom izazove druge pogreške ili pogrešne postupke odnosno opasnosti, ovlaštenu ispitivač će ih sve unijeti u ispitni list kako bi evidentirane pogreške davale što stvarniju sliku o događaju na ispitnoj trasi.

Kandidat će položiti ispit ako ne učini više od 20 različitih pogrešaka. Ovlaštenu ispitivač posebno evidentira ponavljanje istih pogrešaka. Kandidat će položiti ispit ukoliko ne ponovi treći puta istu pogrešku koju smije učiniti samo dva puta (osim ako je drukčije propisano), odnosno ako ne ponovi drugi puta pogrešku koju smije učiniti samo jedanput. Postupke i ponašanje kandidata koji su naročito opasni za sigurnost prometa ovlaštenu ispitivač ne bilježi kao pogreške već ih odmah upisuje kao diskreditirajuću ocjenu zbog koje kandidat neće položiti ispit.

Na kraju ispita temeljem pokazanih, znanja, vještina, ponašanja i odgovornosti ovlaštenu ispitivač ocjenjuje kandidata ocjenom »položio« ili »nije položio« i obrazlaže ocjenu kandidata i istu upisuje u Knjižicu kandidata za vozača na za to predviđeno mjesto.

Tijekom procjene vještina i ponašanja kandidata ispitivači posebnu pozornost moraju obratiti na činjenicu je li kandidat usvojio osobine defenzivnog načina vožnje i ponašanja koje vodi računa o zaštiti ostalih sudionika u prometu te o ekološki prihvatljivoj vožnji. Procjena mora obuhvaćati i iskazani opći stil vožnje, a ispitivač treba to uzeti u obzir pri stvaranju ukupne slike o kandidatu. Pod time se podrazumijeva vožnja prilagođena uvjetima i vožnja s naglaskom na prometnoj sigurnosti uzimajući u obzir uvjete na cesti i vremenske uvjete, te druge sudionike u prometu i njihovo ponašanje, interese drugih sudionika u prometu (osobito onih najugroženijih) te sposobnost predviđanja opasnih situacija i pravilnog reagiranja.

Što procjenjuje ovlaštenu ispitivač

Ovlaštenu ispitivač će procijeniti je li kandidat za vozača:

Kontrolira vozilo: vodi li brigu o: pravilnoj uporabi sigurnosnog pojasa, vozačkih ogledala, naslona za glavu, pravilnom položaju, pravilnoj uporabi svjetala i drugom opreme; služi li se pravilno ručnim i nožnim komandama; kontrolira li pravilno vozilo u različitim uvjetima, pri različitim brzinama vožnje; kako se drži na cesti; je li svjestan mase, dimenzija i ostalih karakteristike vozila; mase i vrste tereta (samo za kategorije B+E, C, C+E, C1, C1+E, D+E); udobnosti putnika (samo za kategorije D i D+E) (bez naglih ubrzavanja, bez naglih kočenja, uravnotežena vožnja).

Upravlja vozilom u suglasju sa zahtjevima ekološki prihvatljivog načina vožnje, vožnje koja uzima u obzir zaštitu čovjekova okoliša, vodeći brigu o broju okretaja motora, promjeni brzina, kočenju i ubrzavanju (samo za kategorije B, B+E, C, C+E, C1, C1+E, D i D+E).

Opaža: promatranje u svim smjerovima, pravilno korištenje vozačkih ogledala; svijest o tome što se nalazi na bližoj, srednjoj i većoj udaljenosti od vozila.

Poštuje i primjenjuje pravila o propuštanju vozila: propuštanje vozila na raskrižjima (svih vrsta i oblika), u ostalim prometnim situacijama (na primjer, pri promjeni prometnih traka – prestrojavanju, promjeni smjera kretanja, pri izvođenju posebnih radnji vozilom).

Posjeduje sposobnost održavanja pravilnog položaja vozila na cesti: pravilan položaj vozila u prometnoj traci, na raskrižjima s kružnim tokom prometa, u zavojima, pravodobno zauzimanje položaja vozilom, a sve u suglasju sa tipom i karakteristikama vozila kojim upravlja;

Održava pravilan razmak: održavanje potrebnog razmaka između vozila, održavanje pravilnog razmaka između vozila i ostalih sudionika u prometu (pješačka, biciklista...).

Posjeduje osjećaj za brzinu: kandidat mora upravljati vozilom na način da ne prekoračuje dozvoljenu brzinu kretanja; mora biti u stanju prilagoditi brzinu kretanja uvjetima na cesti i vremenskim uvjetima ili prema potrebi propisanim ograničenjima, propisima koje nameće lokalna sredina; vožnja onom brzinom koja mu omogućava sigurno zaustavljanje na onoj udaljenosti koju mu dopušta vidljivost; prilagodba brzine prometnom toku, dakle, brzini kojom se kreću ostali sudionici.

Upravlja vozilom sigurno obzirom na prometna svjetla-semafore, prometne znakove i ostale uvjete: pravilno postupanje prema svjetlima i informacijama koje se daju putem prometnih svjetala, poštivanje uputa i naredbi koje daju ovlaštene službene osobe u prometu; pravilno ponašanje u odnosu na prometne znakove i oznake na kolniku.

Postupa pravilno glede znakova koje daje: propisno davanje znakova, ispravno i pravodobno, pravilno korištenje pokazivača smjerova, poduzimanje pravilnih postupaka i radnji u odnosu na znakove koje daju drugi sudionici prometa.

Pravilno izvodi radnje kočenja i zaustavljanja: pravodobno usporavanje, kočenje ili zaustavljanje sukladno okolnostima; predviđanje; korištenje različitih sustava kočenja (samo za kategorije C, C+E, D i D+E); osim kočnica, korištenje drugih sustava za smanjenje brzine (samo za kategorije C, C+E, D i D+E).

4. TRAJANJE ISPITA IZ PREDMETA UPRAVLJANJE VOZILOM

Vrijeme trajanja ispita i broj prijeđenih kilometara tijekom ispita na javnoj cesti moraju biti dovoljni za procjenu razine stečenih znanja, vještina i odgovornog ponašanja kandidata a u suglasju s propisanim sadržajima ispita. Vrijeme provedeno u vožnji na cesti ne smije iznositi manje od 30 a najviše 45 minuta za kategorije M, A1, A2, A, B i B+E i najmanje 45 a najviše 60 minuta za ostale kategorije vozila. Ovo vrijeme ne uključuje prijem kandidata, upute i pripremu kandidata, pripremu vozila, provjeru dokumentacije, posebne radnje i objavu rezultata ispita.

5. MJESTO PROVEDBE ISPITA IZ PREDMETA UPRAVLJANJE VOZILOM

Dio ispita za pojedine kategorije vozila, u kojem se provjerava izvođenje posebnih radnji vozilom, provodi se na prometnom vježbalištu, na za to označenim posebnim površinama (elementima).

Kada je god to moguće, dio ispita na kojem se procjenjuje i provjerava ponašanje kandidata za vozače u prometu, treba provesti na cestama izvan naselja, brzim cestama ili na autocestama, kao i na svim vrstama i tipovima cesta u gradu/naselju (ceste u stambenim zonama, cestama na kojima je brzina vožnje ograničena na 40 i 50 km/h, brze gradske ceste), što zajedno treba predstavljati poteškoće s kojima se vozači uobičajeno susreću u prometu. Vožnja ovim vrstama i tipovima cesta mora omogućiti procjenu kandidatovih sposobnosti u suočavanju s raznim vrstama teškoća koje se pojavljuju tijekom vožnje. Također je poželjno ispit provoditi u uvjetima različitih intenziteta i gustoće prometa.

Vrijeme provedeno u vožnji na cesti treba biti iskorišteno na optimalan način kako bi se pravilno procijenila sposobnosti kandidata u svim mogućim prometnim situacijama s kojima se može susresti, s posebnim naglaskom na prijelaze iz jednih područja u druga.

IV. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Posebne površine (prometno-tehnički elementi) na prometnom vježbalištu za pojedinu kategoriju vozila za koje su se mijenjale dimenzije, moraju se obilježiti i uskladiti u roku od godine dana od dana stupanja na snagu ovoga Programa vozačkog ispita.

Stupanjem na snagu ovoga Programa vozačkog ispita prestaje važiti Program vozačkog ispita (»Narodne novine« broj: 5/05.).

Ovaj Program vozačkog ispita stupa na snagu osmog dana od dana objave u »Narodnim novinama«.

Broj: 511-01-152-77722/2008.

Zagreb, 23. prosinca 2008.

**Ministar
Tomislav
Karamarko, v. r.**